

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

CIRKULARNA EKONOMIJA U SRBIJI KAO RAZVOJNA ŠANSA

BEOGRAD, 18. april 2018.

ФИНАНСИРАЊЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- Ефикасан систем економских инструмената треба да обезбеди подстицање смањења загађења, а увођење адекватних финансијских механизма којима се мотивишу улагања у животну средину.
- У Србији је изграђен нормативни систем захватања прихода од коришћења природних добара, применом начела „корисник плаћа“, као и мера за дестимулисање негативних утицаја на животну средину, применом начела „загађивач плаћа“;
- Главни извор финансирања животне средине у Републици Србији је републички буџет, следе: општински буџети, финансијска средства привреде, донације, кредити, средства међународне помоћи, средстава из фондова ЕУ, УН и међународних организација;
- Економски инструменти који се највише примењују у Републици Србији су: **накнаде, подстицајна средства и субвенције.**

Centar za zaštitu životne sredine i cirkularnu ekonomiju

НАКНАДЕ

- За остваривање циљева политике заштите животне средине у Републици Србији, као један од извора финансирања, предвиђена су и средства наплаћена по основу накнада и такси;
- Приход су Зеленог фонда, Покрајинског и локалног буџетског фонда за заштиту животне средине.

Centar za zaštitu životne sredine i cirkularnu ekonomiju

ПРЕГЛЕД НАКНАДА

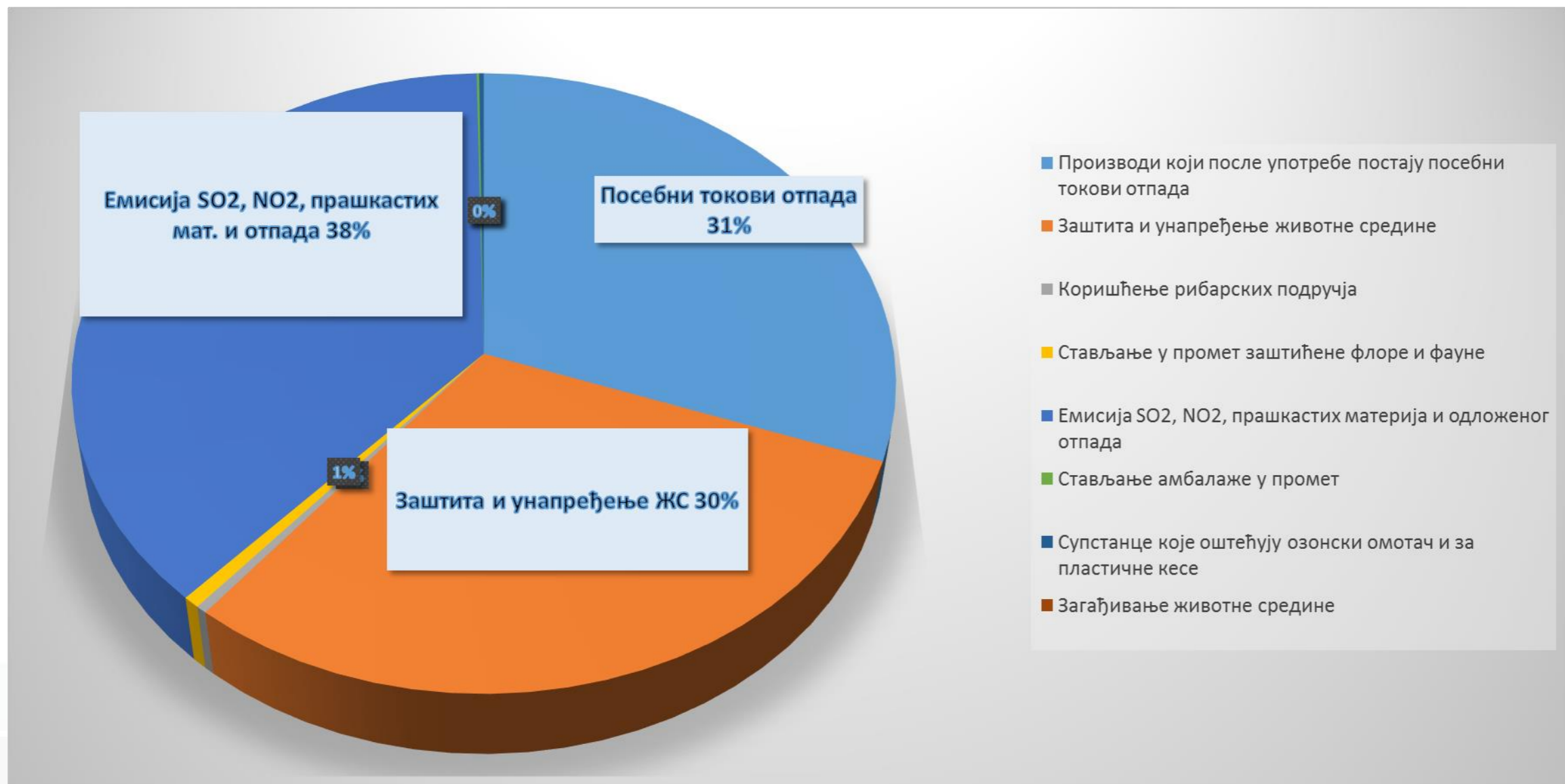
- Накнада за загађивање животне средине;
- Накнада за заштиту и унапређивање животне средине;
- Накнада за стављање у промет заштићених дивљих биљних и животињских врста;
- Накнада за производе који после употребе постају посебни токови отпада;
- Накнада за стављање амбалаже у промет;
- Накнада за коришћење рибарских подручја;
- Накнада за загађивање животне средине у подручјима од посебног државног интереса;
- Накнада за компензацијске мере.

Centar za zaštitu životne sredine i cirkularnu ekonomiju

СТРУКТУРА ПРИХОДА ОД НАКНАДА, 2016.

ПРИПАДНОСТ ПРИХОДА

Centar za zaštitu životne sredine i cirkularnu ekonomiju

НАЦРТ ЗАКОНА О НАКНАДАМА ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЈАВНИХ ДОБАРА

Чланови 100 – 162. Нацрта закона, регулишу прописивање накнада за заштиту животне средине, и то:

- коришћење рибарског подручја;
- коришћење заштићеног подручја;
- сакупљање, коришћење и промет врста дивље флоре, фауне и гљива;
- загађивање животне средине;
- заштиту и унапређивање животне средине;
- производе који после употребе постају посебни токови отпада;
- амбалажу или упакован производ;
- **загађивање вода.**

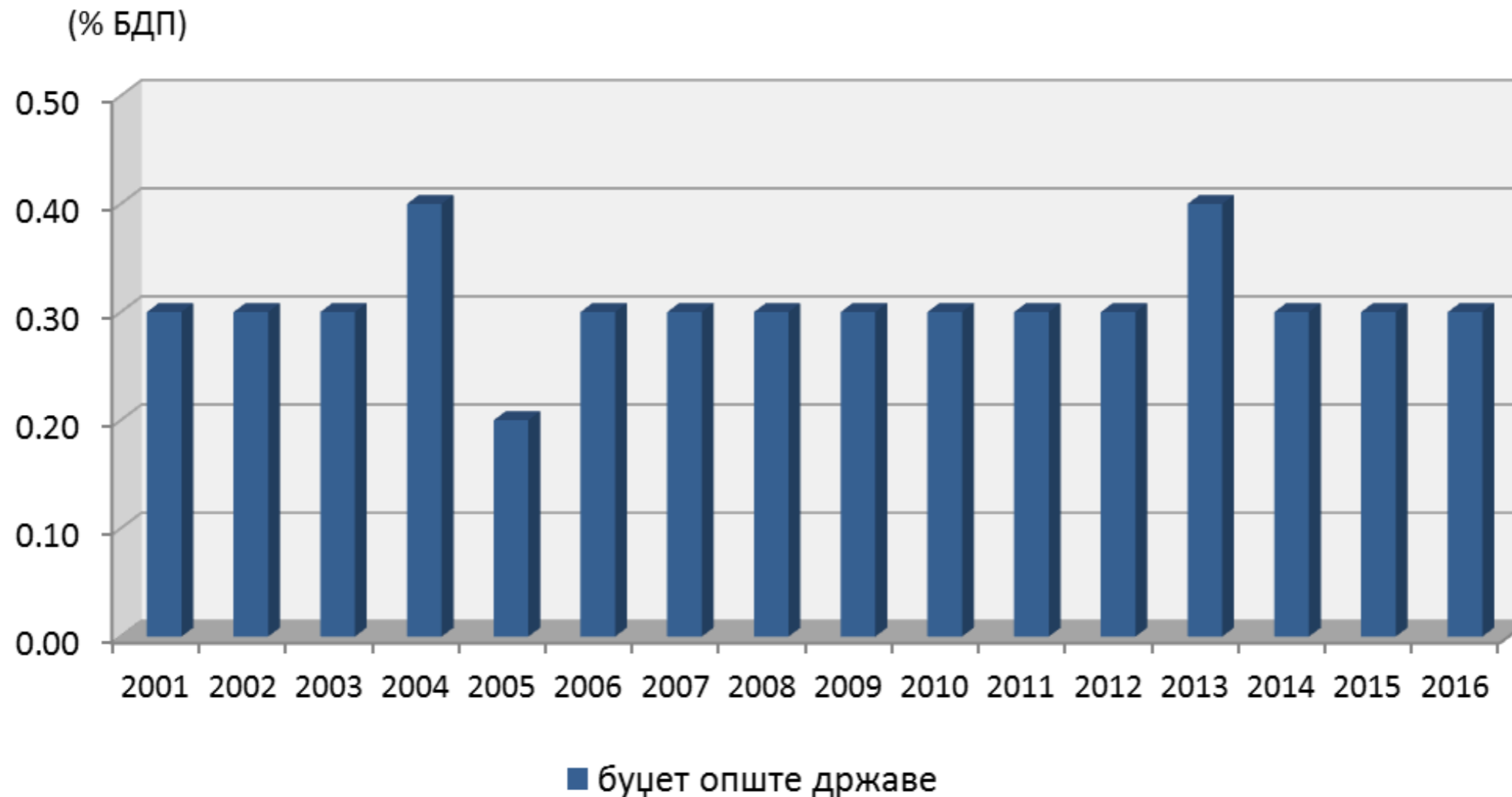
Centar za zaštitu životne sredine i cirkularnu ekonomiju

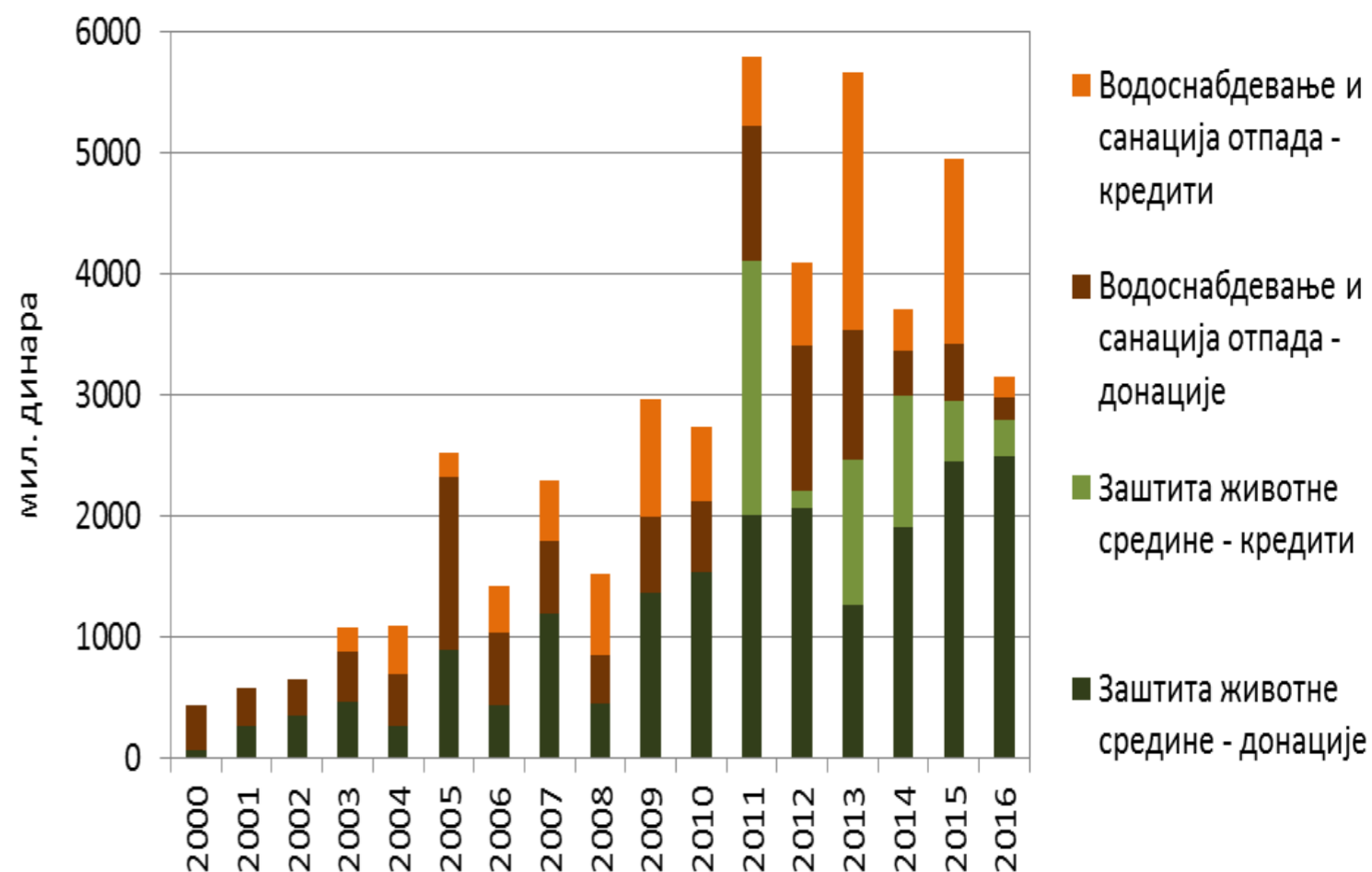
ИЗДАЦИ ИЗ БУЏЕТА

- Расходи из буџета за заштиту животне средине су 2016. године износили **0,3 % бруто домаћег производа (БДП)**. (0,1% Републ. и 0,2% Покр./Локал.)

МЕЂУНАРОДНА ФИНАНСИЈСКА ПОМОЋ

- Процењена укупна међ. фин. помоћ за секторе Заштита животне средине и Водоснабдевање и санација отпада - **3.150** мил. дин. (0,07 % БДП), а процена донација – **2.669** мил.дин. (0,06%);
- **Највећи донатори: ЕУ (1453,91 мил. дин.), Краљевина Шведска (222,39 мил. дин.), Јапан (134,80 мил. дин.) и Савезна Република Немачка (30,76 мил. дин.)**

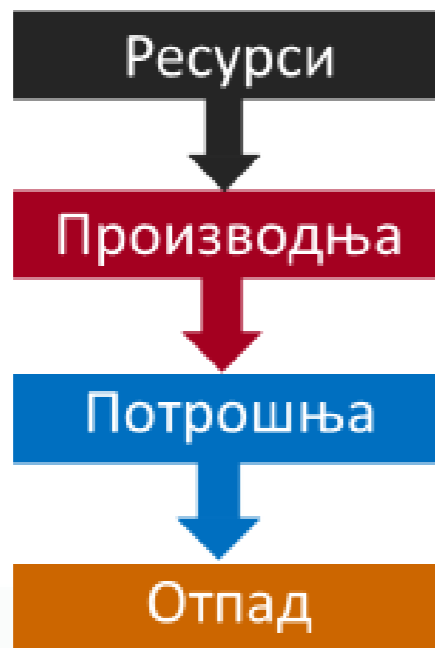

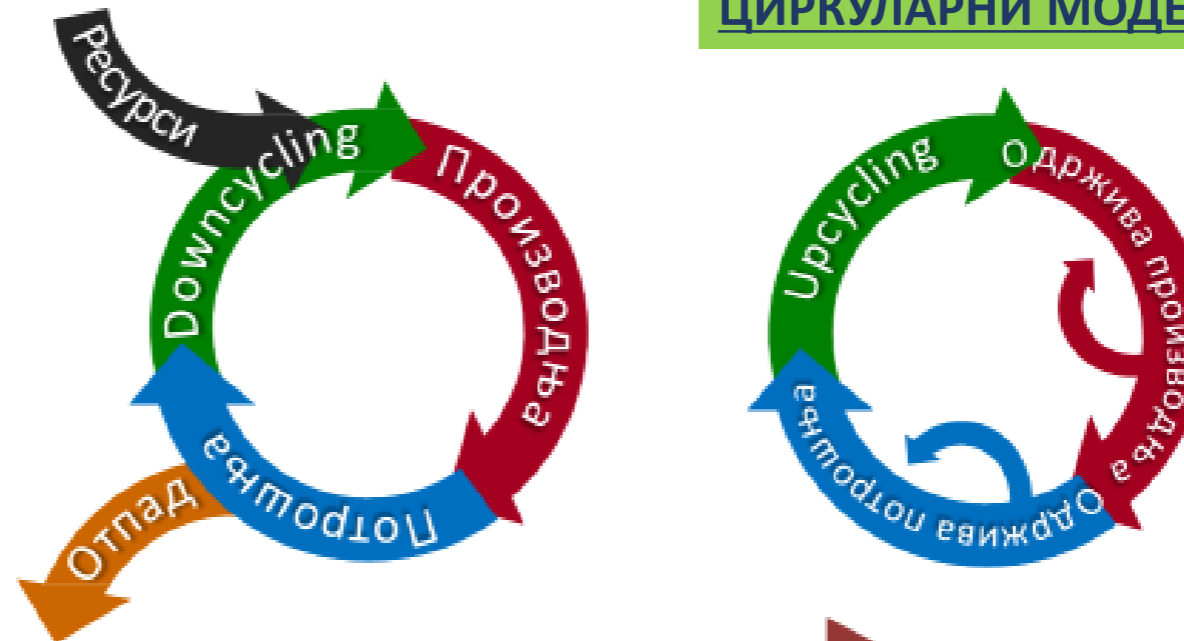
ТРАНЗИЦИЈА ОД ЛИНЕАРНЕ КА ЦИРКУЛАРНОЈ ЕКОНОМИЈИ

- Локална економија је идеална за зелена решења и „кружни“ концепт, који у фокус ставља поновну употребу материјала, замену или рециклажу материјала и производа;

ЛИНЕАРНИ МОДЕЛ

ЦИРКУЛАРНИ МОДЕЛ

Од отпада ка ресурсима

Centar za zaštitu životne sredine i cirkularnu ekonomiju

ТРАНЗИЦИЈА ОД ЛИНЕАРНЕ КА ЦИРКУЛАРНОЈ ЕКОНОМИЈИ

- Применом концепта, уз поновну употребу материјала и превенцију стварања отпада доноси чисту уштеду пословном сектору од око 600 милијарди евра или око 8% њиховог годишњег обрта, смањујући, притом, укупну годишњу емисију гасова стаклене баште (GHG) за 2-4%;
- Повећање продуктивности ресурса за 30% до 2030.г. може утицати на повећање БДП за 1% и отварање око 2 милиона нових радних места. Еуробарометар (Eurobarometer) показује да су европљани уверени да је повећање ефикасности ресурса у тесној вези са привредним растом (80%) и запошљавањем (78%).

Centar za zaštitu životne sredine i cirkularnu ekonomiju

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

LEAN & GREEN КОНЦЕПТ

Због евидентне повезаности „LEAN“ приступа и филозофије за рационализацију производње и свеприсутног тренда зелене – одрживе производње, све чешће се говори о интегралном приступу под називом

LEAN & GREEN или
РАЦИОНАЛНА & ОДРЖИВА
производња

Centar za zaštitu životne sredine i cirkularnu ekonomiju **LEAN и профит**

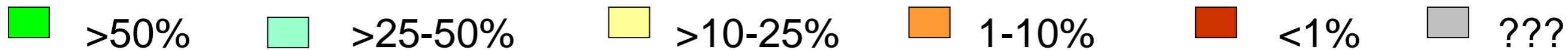

END OF LIFE RECYCLING RATE (GLOBAL) FOR 62 METALS

UNEP EVALUATION JANUARY, 2010

1 <u>H</u>																	2 <u>He</u>
3 <u>Li</u>	4 <u>Be</u>											5 <u>B</u>	6 <u>C</u>	7 <u>N</u>	8 <u>O</u>	9 <u>F</u>	10 <u>Ne</u>
11 <u>Na</u>	12 <u>Mg</u>											13 <u>Al</u>	14 <u>Si</u>	15 <u>P</u>	16 <u>S</u>	17 <u>Cl</u>	18 <u>Ar</u>
19 <u>K</u>	20 <u>Ca</u>	21 <u>Sc</u>	22 <u>Ti</u>	23 <u>V</u>	24 <u>Cr</u>	25 <u>Mn</u>	26 <u>Fe</u>	27 <u>Co</u>	28 <u>Ni</u>	29 <u>Cu</u>	30 <u>Zn</u>	31 <u>Ga</u>	32 <u>Ge</u>	33 <u>As</u>	34 <u>Se</u>	35 <u>Br</u>	36 <u>Kr</u>
37 <u>Rb</u>	38 <u>Sr</u>	39 <u>Y</u>	40 <u>Zr</u>	41 <u>Nb</u>	42 <u>Mo</u>	43 <u>Tc</u>	44 <u>Ru</u>	45 <u>Rh</u>	46 <u>Pd</u>	47 <u>Ag</u>	48 <u>Cd</u>	49 <u>In</u>	50 <u>Sn</u>	51 <u>Sb</u>	52 <u>Te</u>	53 <u>I</u>	54 <u>Xe</u>
55 <u>Cs</u>	56 <u>Ba</u>	*	72 <u>Hf</u>	73 <u>Ta</u>	74 <u>W</u>	75 <u>Re</u>	76 <u>Os</u>	77 <u>Ir</u>	78 <u>Pt</u>	79 <u>Au</u>	80 <u>Hg</u>	81 <u>Tl</u>	82 <u>Pb</u>	83 <u>Bi</u>	84 <u>Po</u>	85 <u>At</u>	86 <u>Rn</u>
87 <u>Fr</u>	88 <u>Ra</u>	**	104 <u>Rf</u>	105 <u>Db</u>	106 <u>Sg</u>	107 <u>Bh</u>	108 <u>Hs</u>	109 <u>Mt</u>	110 <u>Ds</u>	111 <u>Rg</u>	112 <u>Uub</u>	113 <u>Uut</u>	114 <u>Uuq</u>	115 <u>Uup</u>	116 <u>Uuh</u>	(117) <u>(Uus)</u>	118 <u>Uuo</u>

* <u>Lanthanides</u>	57 <u>La</u>	58 <u>Ce</u>	59 <u>Pr</u>	60 <u>Nd</u>	61 <u>Pm</u>	62 <u>Sm</u>	63 <u>Eu</u>	64 <u>Gd</u>	65 <u>Tb</u>	66 <u>Dy</u>	67 <u>Ho</u>	68 <u>Er</u>	69 <u>Tm</u>	70 <u>Yb</u>	71 <u>Lu</u>
** <u>Actinides</u>	89 <u>Ac</u>	90 <u>Th</u>	91 <u>Pa</u>	92 <u>U</u>	93 <u>Np</u>	94 <u>Pu</u>	95 <u>Am</u>	96 <u>Cm</u>	97 <u>Bk</u>	98 <u>Cf</u>	99 <u>Es</u>	100 <u>Fm</u>	101 <u>Md</u>	102 <u>No</u>	103 <u>Lr</u>

MOBILE PHONE ... OUR POCKET PARTNER

- *Wedding ring: 10 tonnes of gold ore
10 kilos of mobile phones*
- *Less than 10% recycled*
- *In EU more than 100 mil each year in the drawers*

*2.4 tonnes of gold
25 tonnes of silver
1 tonne of palladium
900 tonnes of copper*

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

Lokalna ekonomija je idealna za zelena rešenja i kružni koncept

Ciljevi:

Integrirati politike i mere države;

Mobilisati sve aktere;

Prilagoditi zakonske okvire;

Uspostavljanje dijaloga и podizanje svesti;

**Kapitalizacija и otvorena cirkulacija
znanja;**

Pristup finansijskim sredstvima;

- **Rezultat**

**Lokalna ekonomija je idealna za zelena
rešenja i kružni koncept.**

**Obezbeđivanje konkurentnosti privrede,
Novi proizvodi i dodatne usluge,
Povećanje samodovoljnosti u energetici,
Očuvanje i efikasno upravljanje prirodnim resursima;
Kvalitetna životna i radna sredina,
Zeleni poslovi i inkluzija ranjivih grupa;
Borba protiv siromaštva;
Adekvatan odgovor na klimatske promene;**

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

GLAVNE PORUKE ZA SRBIJU

- **POJAČATI NAPORE NA KREIRANJU DRŽAVNE STRATEGIJE ZA PRIMENU PRINCIPA CIRKULARNE EKONOMIJE**
- **STAVITI AKCENAT NA PREVENCIJU NASTAJANJE OTPADA PRE NEGO RAZVIJATI TEHNOLOGIJE UPRAVLJANJA PO NJEGOVOM NASTANKU**
- **POBOLJŠATI UPRAVLJANJE RESURSIMA**
- **NAJNOVIJE I NAJNAPREDNIJE TEHNOLOGIJE NISU UVEK NAJBOLJE REŠENJE – EFIKASNOST I ISPLATIVOST SU VAŽNI**
- **FINANSIRANJE JE ISPRED SVEGA – CIRKULARNA EKONOMIJA JE KLJUČ ODRŽIVOG RAZVOJA**

Srpski društveni sistem ne prepoznaje cirkularnu ekonomiju kao mogućnost budućeg razvoja. Potrebno je stvoriti atmosferu za tzv „Top-down“ uticaj na promenu trenutnog stanja. Top-down pritisci u vidu institucionalnih okvira i podsticajnih mera i politika bi omogućio okruženje takvo da ekperimentisanje sa novim konceptima poput CE postane moguće, kako za kompanije tako i za celokupno društvo. Sa druge strane, potrebno je i da se stvori adekvatna potražnja za takvom vrstom sistema proizvoda i usluga, te je protiv-teža u vidu „Bottom- up“ potražnje neophodna. Kao protagonisti Bottom-Up pristupa prepoznati su visoko edukovani kadrovi, mlađe društvo koje bi se edukovalo o vrednostima zastupanih od strane filozofije održivog razvoja, i tako permanentno uticalo na pozitivne promene odnosa, potreba i ponašanja prema prirodnim resursima, otpadu, energiji, konzumerizmu, itd. Takođe, neophodno je propratiti ceo proces neformalnom edukacijom i pravilnim informisanjem javnosti o pojedinostima, bitnosti i hitnosti reagovanja i benefitima promena.

(izvod Milan Veselinov, Istraživanje o CE, 2015).

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

Redni broj	Država	Ukupan broj građana * 1000	BDP/sadašnji \$ WB u milionima	BDP/građ.
1	BiH	3.810,42	15.995	4.197,8
2	Bugarska	7.177,99	48.952	6.819,9
3	Hrvatska	4.224,40	48.732	11.535,8
4	Kosovo *	1.797,15	6.385	3.553,4
5	Makedonija FYROM	2,078,45	10.086	4.852,7
6	Crna Gora	622,39	3.992	6.415,0
7	Rumunija	19.832,39	177.954	8.972,9
8	Srbija	7.098,25	36.513	5.143,9
	Ukupno SEE	46.641,44		
9	Grčka	10.823,73	195.212	18.035,6
10	Austrija	8.611,09	374.055	43.438,9

TRANZICIJA OD LINEARNE KA CIRKULARNOJ EKONOMIJI

Potencijalne neto koristi reciklaže za poslovne delatnosti u EU dovode do smanjenja potrošnje resursa (prevencija nastajanja otpada, ponovno korišćenje, fokus na eko-dizajnu i slične mere)= u rasponu od 245 do 604 milijarde € /god., što predstavlja između 3% i 8% od godišnjeg prometa, uz smanjenje ukupne godišnje emisije gasova staklene bašte za 24%.

Za Srbiju je ukupni godišnji gubitak oko 276.000.000/eura ili 0,8%BDP

УЗРОЦИ ДЕПОПУЛАЦИЈЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

- **НЕДОВОЉНО РАЂАЊЕ** - за 9 година, између два пописа, број жена у фертилном периоду смањен је за скоро 200.000 (10%)
- **ИСЕЉАВАЊЕ У ИНОСТРАНСТВО** – просечан негативни миграторни салдо у последњем међупописном периоду - 16.000 годишње (Просечна старост емиграната 28,7 година; сваки пети је високом школом или факултетом)
- **МОРТАЛИТЕТ** - у периоду од 2006. до 2016. године, просечно се рађало 67.459 беба, а умирало 102.455 људи (годишње 34.996 људи мање или град величине Пријепоља, само по основу негативног природног прираштаја)

Kuda će nas odvesti tehnologija??

- Promene se dešavaju brzo, a onaj KO se najbrže adaptira ima stratešku prednost;
- Izazov sajber kriminala (rast troškova poslovanja);
- Novac će nestati;
- Srbija postaje mesto frilensera, imamo ih više od 100.000 i peti smo među zemljama Evrope po godišnjoj zaradi ovih ljudi;
- Kina i Indija će dominirati;
- TRANZICIJA: tri fiksa (Thomas Heberlein, sociolog)
 - TEHNOLOŠKI FIKS (izbegava se faktor čovek a povećava tehnološka disciplina)
 - STRUKTURALNI FIKS (promena ponašanja ljudi ljudi putem strukturnih matrica npr. stimulativne takse i porezi)
 - KOGNITIVNI FIKS (uticaj na pozitivne promene ponašanja ljudi sa preoblikovanjem njihovih stavova, uverenja i vrednosnog sistema).

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

1 NO POVERTY

2 ZERO HUNGER

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

4 QUALITY EDUCATION

5 GENDER EQUALITY

6 CLEAN WATER AND SANITATION

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

10 REDUCED INEQUALITIES

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

13 CLIMATE ACTION

14 LIFE BELOW WATER

15 LIFE ON LAND

16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

www.pks.rs

